

Sklepi ustanovnega sestanka sekcije za neevropsko etnologijo pri SED, dne 8. 3. 1985

Iniciativni odbor: Barbara Fux, Mojca Terčelj, Marko Terseglav, Zmago Šmitek, Irena Šumi

Člani ustanovnega odbora smo na sestanku sprejeli naslednje vsebinske sklepe:

1. V okviru zastavljenega programa je treba imenovati nosilce raziskav po posamičnih problemskih sklopih.

2. Delo začnemo z uvodnim seminarjem na temo družboslovne metodologije v našem, širšem evropskem in svetovnem prostoru. Za predavatelje v seminarju bomo povabili raziskovalce etnologe in raziskovalce drugih sorodnih družboslovnih in humanističnih ved:

3. Uvodno javno predavanje s predstavitvijo programa sekcije in utemeljitvijo bo imel dr. Zmago Šmitek.

4. V okviru seminarja bomo vabili tudi absolvente in študente etnologije in sorodnih strok, da predstavijo študijsko gradivo na temo družboslovne metodologije raziskav etničnih skupin v neevropskem prostoru.

5. Sekcija bo zagotovila redno objavljane dela seminarja v strokovnem časopisu in drugih medijih.

Sekcija se ustanavlja na podlagi naslednjih formalnih sklepov:

1. Predstavniki sekcije v odboru SED je dr. Zmago Šmitek.

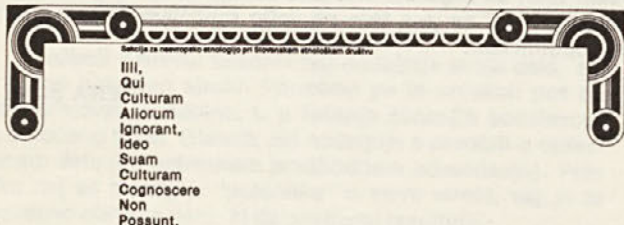
2. Sekcija sprejme tukaj predstavljeni emblem za svoj znak na vseh objavah, dopisih in listinah:

3. Sekcija predlaga statutarni komisiji SED naslednji člen:

— Sekcija organizira preučevanje zgodovine, sodobnih družbenih razmer, kulture in perspektiv etničnih skupin z obeležjem manjšine in staroselstva; v strokah, ki jih zastopajo člani in sodelavci sekcije, širi teoretske osnove in vednost za tako preučevanje in šil v javnosti zanimanje zanj; z izsledki seznanja pedagoške in druge ustrezne dejavnike; vzdržuje zveze z zainteresiranimi društvi, inštitucijami in skupinami doma in na tujem in izmenjuje z njimi mnenja.

— Sekcija dosega zastavljene cilje s tem, da organizira neposredno preučevanje življenja in dela etničnih skupin samostojno ali v povezavi z zainteresiranimi dejavniki; zbira dokumentarno in strokovno gradivo o etničnih skupinah; prireja različne predstavitve gradiva in izsledkov v obliki zborovanj, predavanj, seminarjev, razstav ipd.; organizira obiske drugih raziskovalcev in predstavnikov etničnih skupin v naši domovini.

Overil:
dr. Zmago Šmitek

P. S. Emblem sekcije je izdelal dipl. ing. arh. Janez Suhadolc, latinsko besedilo pa je overil prof. Merc.

RAZSTAVE, POSVETOVANJA...

Razstava VETRIK (PREDMET — ŽIVLJENJE) in nekaj vzporednih misli muzejske etnologije

Razstava je bila postavljena kot "razstava v razstavi" 60 LET SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA od 24. aprila do 4. novembra 1984 v Ljubljani in za tem predstavljena še v Kraško muzejsko zbirko v Postojni od 15. novembra do 15. decembra 1984.

Pripravili so jo: etnologinja Inja Smerdel — idejna zasnova, scenarij, zamisel postavitve, fotografije, film; ing. arh. Marjan Loboda — načrt postavitve, prostoročne risbe; mag. France Golob — prepariranje in restavriranje vetrnika, tehnična risba njegovega prereza; Ana Perko, Bine Romih, Janez Černe in Slavko Sakešček — tehnična izvedba in Boštjan Nučič — izdelava fotografij. (Vsi omenjeni, razen fotografa, so delavci v Slovenskem etnografskem muzeju.)

Ob otvoritvi smo razstavo predstavili z naslednjimi besedami: "Razstava Vetrnik (predmet — življenje) je majhen eksperiment. Poskusili smo postaviti "razstavo enega predmeta". Predmet, temelj muzejskega dela, smo postavili v sredino, po krožno obdajajoči steni pa smo razvili njegove relacije z življenjem. Morda bi lahko rekli tudi, da je v sredini muzej in na steni stroka, etnologija, z vsemi medsebojnimi vezmi. — Izbira predmeta, vetrnika (po pravopisu) ali "mašine za vejat žito", "pajklja", "bint mašine" in drugega imenja za isto stvar, je osebna. Ne nazadnje pa jo je motivirala tudi metaforika vetrnikove funkcije, ločevanje zrnja od plev. — Vizualno smo razstavo gradili na tekočem panoju, z enakovredno pojmovanimi mediji: s predmeti, z dokumenti, s teksti, s fotografijami in z risbami. Na koncu, ko pri ponazaoritvi delovnega procesa nastopi stopnja popolne mehanizacije, pa smo vključili tudi vizualno enakovreden medij, video."

S temi besedami sta na kratko razloženi idejna zasnova in zamisel postavitve. Scenarij razstave pa je bil naslednji:

Povezave predmeta z življenjem smo oblikovali v kratkih in povedno jednatih tekstovnih, slikovnih, risanih in predmetnih odgovorih na osnovna vprašanja: Kaj je to, Kje — iz katerega kraja je, Kdaj — iz katerega časa je, Kdo ga je naredil, Kdo ga je uporabljal in Kako so ga uporabljali. Vprašanja so bila na razstavi vidni naslovi vsebinskih poglavij. Zadnji poglavji sta bili Pridelek in Epilog, v katerem je bilo tudi odgovorjeno na vzročno vprašanje Zakaj.

V prvem poglavju, Kaj je to, smo v središču razstavljeni predmet pojasnili (t) z njegovim lokalnim imenom "mašina za vejat žito", iz katerega je izhajala tudi razlaga njegove funkcije, z njegovo pravopisno in drugimi besednimi različicami. Sledila je določitev Časa uvajanja vetrnika na slovenske kmetije (t), ki smo jo povzeli iz del B. Grafenauerja, M. Makarovičeve in A. Baša,¹ in opisi (t, f) Nekdanjih načinov za ločevanje zrnja od plev po različnih slovenskih pokrajinah.

Od splošnega smo prešli h konkretnemu. Odgovor na drugo vprašanje, Kje — iz katerega kraja je, je predstavil (t, f, zemljevid) pivško vas Selce, njen Družben in gospodarski oris (t) ter Letni ciklusgospodarskih opravil (vrtljiva okrogla legenda), v katerem smo poudarili dela z žiti.

Od tretjega vprašanja, Kdaj — iz katerega časa je, naprej pa smo nizali odgovore v treh časovnih plasteh. Natančno opredeljene² smo opremili s simboli vetrnika, strojne mlatilnice in žitnega kombajna, ki so ogledovalcu pojasnjevali nadaljnji časovni koncept razstave. Tako

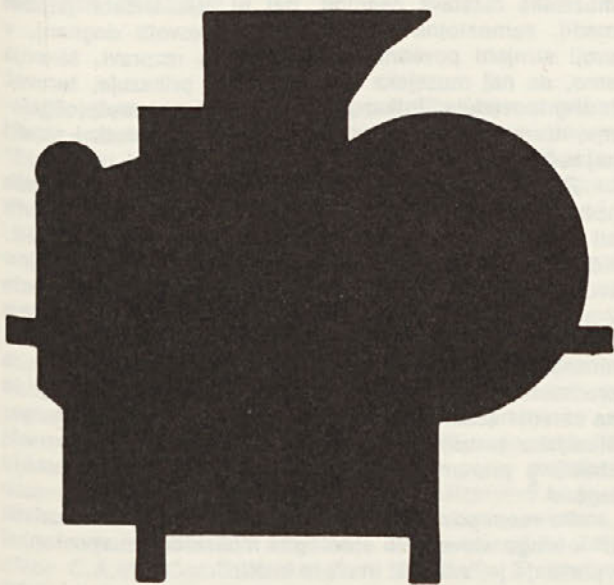
imenovani čas vetrnika, čas ročnih opravil z žiti, ko je del procesa čiščenja opravljal vetrnik, namreč nismo želeli predstaviti izolirano, temveč smo povezave razstavljenega predmeta z življenjem razumeli razvojno. Spreminjalo se je življenje in spreminjali so se delovni procesi, od popolnoma ročnih do popolnoma mehaniziranih. Te spremembe smo prikazali v "času vetrnika", ki ga opredeljujejo ročna žetev, ročna mlatev in ročno čiščenje žit, v "času strojne mlatilnice", ko so želi ročno in vozili mlatiti in čistiti na strojne mlatilnice, in v "času žitnega kombajna", ki ga opredeljujejo strojna žetev, mlatev in čiščenje, ko vse tri delovne postopke z žiti opravi en sam stroj.

V ilustracijo vseh treh "časov" smo s fotografijami (in delno s tekstom) izpolnili razpredelnico, ki je predstavila **Nekatere kulturne sestavine življenja v Selcah in njihove spremembe v času:** hišo, oblačenje mladih, glavne sestavine prehrane, zaposlitev ob kmetovanju, gospodarsko izseljevanje "odvečnih" družinskih članov, obrt in trgovino, promet, dobivanje mladih in poroko.

Sledilo je vprašanje **kdo ga je naredil.** Odgovori so nanizali vsakokratnega **Izdolovalca (t, f), Izdelek (t, f) in Možne predloge/Glavne trgovine.../Glavna trgovina in zastopstvo... v Ljubljani.**

V odgovorih na vprašanje **Kdo ga je uporabljal** smo predstavili **Lastnika/Lastnike (t, f, d), Vrednost (t) in Uporabnike (t).**

Šesto vprašanje je bilo **Kako so ga uporabljali.** V poglavju, v katerem smo ponazorili delovni postopek z žiti z njegovimi tremi glavnimi stopnjami: **žetvijo** (z vezanjem in sušenjem), **mlatvijo** (s pripravo škopnikov) in **čiščenjem**, smo v "času vetrnika" v ponazoritev vključili predmete: srp, cepec ("grablje za škopt") ter reto in mernik z vevnico. Predmeti, muzeallije, so bili na vsebinsko odgovarjajočih mestih postavljeni pred tekoči pano ali pa nanj pritrjeni, vendar poudarjeno izpostavljeni, izstopajoči iz površine s teksti, fotografijami in risbami. Nekatere smo lahko položili v roke izstopajočim fotografskim silhuetam nosilcev — npr. žanjici srp in mlatiču cepec.

Pri **Žetvi** smo s tekstom predstavili **Kdaj, Kje, Kdo in Kako** so želi ter **Dan žetve** v družini selškega polzemljakarja z **Obroki hrane in pojače.** **Vežanje (t)** je ponazorila fotografska rekonstrukcija delanja prevesla in izdelek sam, **Sušenje (t)** pa fotografska rekonstrukcija in risbe različnih oblik sušenja. Po enakem ogrodju (**Kdaj, Kje, Kdo, Kako**) smo zaradi vsebine tudi pri **Mlatvi** in **Čiščenju.** Mlateg smo ilustrirali še s **Prehrano ob mlatvi (t)** ter z **Običajem ob mlatvi (t in r)** poteka običajno. Ponazoritev čiščenja v "času vetrnika" (z retom, z vetrni-

kom) pa smo zaključili z razlago (t, f) dokončnega čiščenja z rešetom ali s trijerjem, v vseh treh "časih", ki je bilo in ki ostaja popolni mehanizaciji navkljub še vedno potrebno.

Sledil je prehod v "čas strojne mlatilnice", kjer smo ponazoritev ponovno skrčili na tekst, dokumentno gradivo in fotografijo. Vsebinsko ogrodje pa je pri žetvi in mlatvi s čiščenjem ostalo isto (**Kdaj, Kje, Kdo, Kako**).

Preobrat, ki nastopi v "času žitnega kombajna", ko vse tri glavne stopnje delovnega postopka z žiti opravi en sam stroj, smo označili kar z mislijo enega od Selčanov: "Zdaj se niti ne vej, da se dela." Postopek sam smo prikazali z nizom fotografij. Osnovna zamisel o mediju prikaza pa je bila, da naj bi bila popolna mehanizacija na razstavi predstavljena v gibanju. Primeren medij naj bi bil video, vendar podrejen vizualnemu konceptu razstave, ekran, vključen v tekoči pano, izenačen s teksti, s fotografijami in z risbami.

Idejo smo uspeli uresničiti,³ tako da se je prvih štirinajst dni razstave poleg fotografskega prikaza poteka procesa dela predvajal tudi njegov video.

Po scenariju je dokumentaren filmski prikaz dela — **Kako** — dopolnjeval posnet tekst s pojasnilni **Kje, Kdaj in Kdo.** S posnetkom rekonstrukcije ročne žetve in za tem ponovljenim, skrajšanim posnetkom žetve, mlateg in čiščenja s kombajnom, je bila podana primerjava med nekdanjimi, zamudnimi ročnimi opravili (veliko dni, veliko ljudi, večja odvisnost od vremena) in sedanjim potekom istih del (en dan celo nekaj deset minut in malo ljudi). Na koncu filma pa je bila prikazana besedna razlaga stavka: "Kombajn (stroj je pojmovan personificirano) nam bo prišel omlatiti (stroj — prijatelj opravi tri glavne delovne postopke z žiti, ki so jih združili v pojmu "mlateg")."

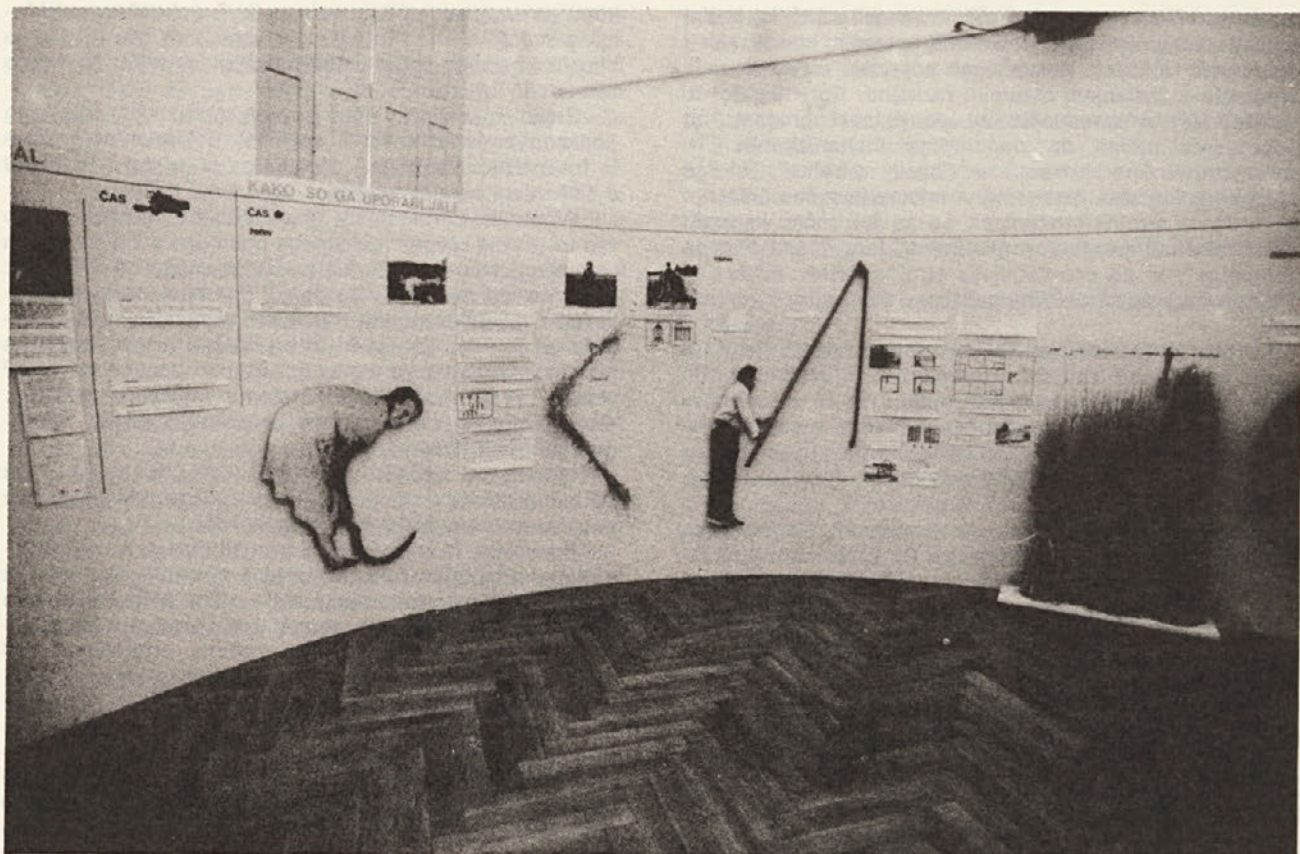
S tem so se iztekli odgovori na glavna vprašanja, zastavljena na razstavi, po njenem scenariju pa sta sledili še dve vsebinski poglavji.

V **Pridelku** smo pojasnili (t) pomen žitaric za Selčane ("vsakdanji kruh", plačilno sredstvo) in prikazali (r) žitne skrinje, "žakli" — napolnjeni s pšenico, ovsem in ječmenom) nekdanji in sedanji način shranjevanja žitaric in vso razvežano, do nedavnega popolno izrabo pridelka.

V **Epilogu** pa smo razložili (t) pomen stroja in ponudili ogledovalcu v premislek, kaj vse nam lahko en predmet sporoča. Seveda, če želimo kaj izvedeti o predmetu in njegovih povezavah z življenjem, ob njem razmišljati in se ne le ustaviti pred razstavljenim na podstavku, v vitrini, prebrati skope podatke o imenu, dotaciji in izumu in vzdihniti o tem, kako je lep, star, zanimiv. Predmet ima ne le svoje "človeško pogojeno" zgodovinsko, socialno in krajevno ozadje in funkcijo, temveč je njegova "govorica" še mnogoplastnejša. Razstavljeni vetrnik npr., je bil ob nakupu leta 1981 predmet z novo funkcijo, čiščenjem flžolovega zrnja od lupin; z nakupom, po vpisu v inventarno knjigo je postal muzeallija; na razstavi je spregovoril z vsemi omenjenimi povezavami, odgovori na osnovna vprašanja; pojavljal se je kot simbol nekega lokalnega "časa vetrnika"; v Epilogu je bil zadnji vetrnik iz Selc prikazan (t, f) kot še vedno potreben, v stari funkciji uporabljen predmet, ki postane ob odvisnosti kmečkega dela od vremena, kadar v slabem stroj deloma zataji, ponovno iskan; sledila pa sta še prikaza (f) dveh pomenov vetrnika od drugod: vetrnik kot dekoracija za "kmečko ohcet" na Bledu in vetrnik kot motiv za "časopisno nostalgijo".

K vsebinski ponudbi razstave je sodil še muzejski kartotečni list vetrnika kot "katalog",⁴ ki si ga je lahko vsakdo vzel s kupa ob razstavljenem predmetu.

Oblikovna, ilkovna zamisel postavitve pa je bila naslednja: s panoji ustvariti prostor za prostor, ki bi s svojo krožno obliko nenehno sugeriral žarčenje v središču stoječega predmeta, projekcijo njegovih povezav v prikazu na stenah. Bolj razmišljujoč ogledovalec je morda doumel tudi simboliko uporabljenih barv: rdeča barva naslovnih vprašanj — mak v žitnem polju; rjava barva fotografij — toplina lesenih predmetov in rumena

Z razstave o veterniku v Slovenskem etnografskem muzeju

barva tekočega panoja — poletno sonce, dozorelo žito. Iz tega, po nekaterih mnenjih za muzealca, omejenega s konkretnostjo njegovega dela, neprimernege ekskurza v kakršno koli simboliko, prehajamo k določnejšim stvarim.

Etnologi smo svojo vedo "humanizirali" z metodološkim obrazcem o prenosu zanimanja etnologije od kulturnih prvin na njihove nosilce. Ta obrazec, ki ga ne kaže razumeti izločujoče (gre za prenos zanimanja in ne za izločitev prvin), pa v zadnjih letih, pri prenosu iz fakultetnega, študijskega okolja v muzejsko realnost, nekaterim muzejskim etnologom predstavlja problem, drugim izziv. Nekaterim je to le zapisana želja, drugim povzroča dvome, tretjim rezultira v razočaranje. Sami smo ga razumeli kot izziv, iz katerega je nastal poskus, razstava Vetnik (predmet — življenje). Takšna razstava, kakršna je bila, je osebna interpretacija omenjenega metodološkega obrazca, ena od možnih. Nadaljnje delo odpira nova iskanja. Metodologija ni ali vsaj ne bi smela biti nekaj statičnega. Nekaj, kar bi osvojili, sprejeli in temu potem celo življenje sledili. Daje osnovo, ki jo empirično preverjamo, dograjujemo in morda tudi preoblikujemo in s tem prispevamo k njenemu razvijanju. Ta misel velja tako pisani interpretaciji etnoloških spoznanj kakor muzejski, razstavnici. Pred petimi leti je bilo izrečeno vprašanje, "all je etnologija v muzeju aplikativna veda".⁵ Takrat izraženi dvomi so bili glede na stanje slovenskega etnološkega — predvsem muzealstva — upravičeni. Vendar, tudi muzeologija se ne konča z opravljenim izpitom. Stanje, kakršno je bilo in je v sivem ozadju ter v bleščavih razstavah muzejskih cvetoberov še vedno, priseganje na dobre, že uveljavljene, konvencionalne postavitve, bi nedvomno lahko presegli ali pa vsaj poskušali preseči z razvijanjem lastne misli, s študijem ne tako nedostopne tuje muzeološke literature in z izmenjavami informacij, ki obstajajo. Danes sami odgovarjamo na zastavljeno vprašanje pritrilno. Da, etnologija v muzeju je aplikativna veda in to lahko zelo živa. Etnološka muzejska razstava,

ki razkazuje le predmete, vsa vsebina etnoloških dognanj, naj bodo ta še tako sodobna, pa je ponujena v katalogu, je mrtva. Živa etnološka muzejska razstava, oziroma muzejska razstava nasploh, naj bi bila v sebi popoln medij, samostojna interpretacija strokovnih dognanj, v svoji strnjeni povednosti enakovredna razpravi. Mnenja smo, da naj muzejska razstava ne le prikazuje, temveč tudi pripoveduje. Prikazovanju uveljavljeno strežejo galerije, muzeji pa so ob preseganju tesaurusa dolžni storiti kaj več.

Razni evropski muzeji so v zadnjih nekaj letih ponudili v razmislek kar nekaj primerov dobrih, zanimivih ali spornih razstav (Rüsselsheim, Amsterdam, Frankfurt, Köln itn.). Dobre rešitve, ki naj nam ne bi bile nujno vzor, so pa dobrodošla informacija, so verjetno nastajale v razponu med dvema ekstremoma, med razstavama Rimsko germanskega muzeja v Kölnu in Zgodovinskega muzeja v Frankfurtu. Prva razgrinja pred obiskovalca le predmete, razvrščene po tematskih skupinah, temelji le na estetiki stvari in sugerira potrebo po potrošnji. Druga, študijsko temeljito, pa kljub pretiranosti dobro označi zbadljiva pripomba, da na njej predmeti ovirajo branje legend.⁶

Po vsem povedanem menimo, da "misliti ali ne misliti" v krogu slovenskih etnologov muzealcev ni vprašanje. Vprašanje je "narediti in ne le misliti".

In za konec še eno nesoglašajoče mnenje k drugače precej soglasno podprti ugotovitvi, da "muzejska razstava s svojo predmetno naravnostjo v najboljšem primeru lahko, z uporabo medijev in tehničnih sredstev, le plastično prikaže (ilustrira) okolje, ne pa izrecno "načina življenja" ali družbenih odnosov".⁷ Ob tem o muzejski razstavi brez predmetov ne bi izgubljali besed. Njihova pričevalna moč pa je odvisna od tega, kako jih razstavimo: ali jih le postavimo ali pa jih uspemo izrabiti kot vir za razkrivanje načina življenja in postaviti kot medije za njegovo odslikovanje. K dvomu o primernosti muzejske razstave za prikazovanje načina življenja ali družbenih

odnosov pa še en dvom. All je napisana razprava res primernejša, bolj živa, komunikativnejša, resničnejša. Filozofi se sprašujejo, all je zapisana misel še ista, kot se je porodila.

Zapisana beseda je že prevara.

Opombe:

- 1 Danes bi jim lahko dodali še delo Orodje in stroji za čiščenje omlačenega žita (Loški razgledi 30, Škofja Loka 1983; str. 56—72, nedvomno izčrpno gospodarsko zgodovinsko študijo, ki jo je v času nastajanja razstave napisal umetnostni zgodovinar mag. France Golob, drugače restavrator in konservator v SEM.
- 2 Z datacijo sprememb v procesu dela all z uvajanjem različnih stopenj mehanizacije v samih Selcah in na širšem območju Pivke.
- 3 Film (super 8 mm), ki sem ga posnela sama, je popolnoma začetniški in je služil le uresničitvi neke ideje. Vezne tekste je posnel Naško Križnar (AV lab. SAZU) in film po scenariju zmontiral v celoto. Na video kaseto ga je presnel Marjan Osole (ŠKUC). Televizijski sprejemnik in videorekorder pa je posodila Iskra Commerce, TOZD Zastopstvo.
- 4 Študija z naslovom Kako so želi, mlatili in čistili žita v vasi Selce na Pivki je v tisku v sklopu drugega zbornika Ljudje in kraji ob Pivki (Postojna 1985).
- 5 Naško Križnar: All je etnologija v muzeju aplikativna veda? Način življenja Slovencev 20. stol., posvetovanje SED Nova Gorica 6. 6. 1980. Ljubljana 1980, str. 17—24.
- 6 Iz poročila Jasne Horvat o obisku nemških muzejev leta 1982.
- 7 Naško Križnar: Nav. delo, str. 21.

INJA SMERDEL

Razstava "SOLKANSKI MIZARJI" v goriškem muzeju

29. septembra 1984 smo v prostorih Krajevne skupnosti v Solkanu odprli etnološko razstavo z naslovom "Solkanski mizarji". Zaradi prostorskih in drugih težav smo jo po dveh tednih preselili v Goriški muzej na grad Kromberk, kjer bo odprta predvidoma do konca februarja 1985.

Solkansko mizarstvo je izrazilo krajevna obrt, ki je v različnih časovnih obdobjih različno vplivala na krajevni značaj Solkana in na način življenja njegovih prebivalcev, ne samo mizarjev. Od začetkov mizarstva okoli 1850 do danes je vseskozi dajalo poseben pečat načinu življenja Solkančev, saj se je kraj pod vplivom razvoja obrti iz pretežno agrarnega naselja postopoma spreminjal v pomembno obrtniško naselje, predmestje in zaledje mesta Gorice, po drugi svetovni vojni pa v pretežno delavski kraj ob nastajajoči Novi Gorici. Mizarstvo se je v Solkanu razmahnilo zlasti v času med obema vojnima, ko je solkanske mizarje združevala Zveza mizarških obrtnikov C.A.M. (Comunità Artigiani Mobilieri). Z izredno kvaliteto izdelkov so solkanski mizarški mojstri zasloveli daleč po svetu, veliko izvažali, med drugim tudi v Egipt. Za pohištvo so dobivali številna priznanja in nagrade na mednarodnih razstavah pohištva v Milanu, Firencah, Padovi, Faenzi in drugod. Po drugi svetovni vojni je vloga C.A.M. prevzelo Združenje mizarških obrtnikov ZMO, ki pa danes poleg redkih (štirih) preostalih mizarjev združujejo še obrtnike drugih strok. Prav na podlagi solkanske mizarške tradicije je nastala in se uveljavila goriška lesna industrija — tovarna pohištva MEBLO.

Temelj razstavne postavitve predstavlja raziskava solkanske mizarške obrti, ki je del interdisciplinarnega pro-

jekta z naslovom "Solkan", pomeni pa etnološki prispevek v omenjeni raziskovalni nalogi Goriškega muzeja.

Razstava skuša predstaviti mesto in pomen solkanske mizarške obrti v kraju samem v vseh obdobjih, prikazati način življenja solkanskih mizarjev v povezavi z društvenim in družbenim življenjem mizarške zadruge, približati oblikovalcem mizarstvo delovno okolje, orodje in surovine in pokazati tudi nekaj pohištvenih izdelkov, ki prav gotovo pričajo o izjemni tehnični in oblikovalni sposobnosti solkanskih mizarških mojstrov.

Razstava poteka v dveh razstavnih prostorih, kjer je v prvem podan rekonstrukcijski prikaz mizarške delavnice in večinoma gradivo za prikaz zgodovinskega razvoja mizarstva v Solkanu: fotografije Solkana pred 1. svetovno vojno, odmevi zadrúžnega gibanja mizarjev v tisku (Soča, Gorica), pravila mizarške zadruge, zidarski načrti za hiše mizarjev, mizarška učna spričevala, fotografije društev v Solkanu (tamburaši, kolesarji...), seznam in mreža delavnic, fotografije nagradjenega pohištva, nekaj reklamnega gradiva C.A.M. in druge. V drugem prostoru se tematika nadaljuje na podoben način in zaključuje s predstavitvijo nekaterih izdelkov solkanskih mizarjev. Dragocena je legenda domačih narečnih izrazov (med njimi popačenih nemških, italijanskih in furlanskih), ki se ujema s pregledno oštevilčenimi razstavljenimi predmeti.

Nekja primerov razstavljenih mizarških predmetov:

"bánk" = mizarška delovna miza

"kavalët" = leseno stojalo za podstavek pri mizarških opravilih

"šráufi" = leseni primeži, stega, sfinge

"štúga" = gašperček za ogrevanje "botège" (delavnice)

"remëš" = furnir

"hlápc" = pomžno stojalo ob "bánku"

"spaháunik" = velik oblič za oblanje večjih površin

"pómiga" = morska pena za poliranje

"štupín" = volnena kepica za poliranje

"žmórša špicadúra" = priprava za obdelavo okvirjev

"svëta škuára" = premični kotnik

"kompàs" = leseno šestilo

"trápáno" = ročni vrtnik, sveđer

"šnëlförer" = premični izvijač

"kratka šponzarióla" = kotni venčenjak

"baštón" = oblič s polkrožnim rezilom

"cántar" = oblič z nazobčanim rezilom, razkar

"žgóbja" = rezbarsko žlebilno, polkrožno dleto

"žaga preštádörja" = žagica za utore

"kišta špicadúra" = jeralnik

Do novega leta si je razstavo ogledalo veliko število obiskovalcev, med njimi skupine šolarjev in dijakov, kar prav gotovo kaže tudi na precejšen pedagoški pomen razstave.

KATJA KOGEJ

Razstava Arhitektura na Zilji

Na povabilo Kulturne skupnosti in Muzejske skupnosti Jesenice so v Liznjekovi hiši v Kranjski gori februarja 1985 gostovali Ziljani z razstavo Arhitektura na Zilji. Pripravilo jo je Slovensko kulturno prosvetno društvo iz Bistrice na Zilji in je bila v jeseni 1984 najprej prikazana na Koroškem v okviru koroških kulturnih dni. Njen avtor je dr. Ludvik Druml iz ziljske Bistrice, zagnani koroški izobraženec. K delu ga je gnala ljubezen do zginjajočega domačega arhitekturnega izročila, želja po uveljavitvi tega izročila v zavesti rojakov in želja, da bi se njegove kvalitete in značilnosti vrasle tudi v razvoj sodobnega stavbarstva v Ziljski dolini. Razstava, kakor tudi predavanje ob barvnih diapozitivih, ki ga je imel dr. Druml ob otvoritvi v